

ŽUPANIJSKA MATIČNA SLUŽBA
Bjelovar, Trg E. Kvaternika 11
Klasa: 612-04/21-02
Broj: 2103/01-12-01-21-3
Bjelovar, 15. 1. 2021.

IZVJEŠĆE O RADU ŽUPANIJSKE MATIČNE SLUŽBE ZA *NARODNE I ŠKOLSKE* *KNJIŽNICE* U *BJELOVARSKO-BILOGORSKOJ* ŽUPANIJI ZA 2020. GODINU

1. Uvod – Županijska mreža knjižnica u 2020. godini

1.1. Narodne knjižnice (stanje 2020.)

Na području Bjelovarsko-bilogorske županije u 2020. godini djelovalo je **šest narodnih knjižnica** (5 samostalnih, 1 nesamostalna) te jedna **bibliobusna služba** Narodne knjižnice „P.Preradović“ Bjelovar:
Narodna knjižnica „Petar Preradović“ Bjelovar
Gradska knjižnica „Slavko Kolar“ Čazma
Pučka knjižnica i čitaonica Daruvar
Hrvatska knjižnica „Đuro Sudeta“ Garešnica
Gradska knjižnica „Mato Lovrak“ Grubišno Polje
Hrvatska knjižnica Općine Hercegovac

Bibliobusna služba Narodne knjižnice „Petar Preradović“ djeluje od 1972. godine, kada je nabavljen prvi bibliobus. Nakon više od dvadeset godina rada zbog dotrajalosti i nemogućnosti daljnjih popravaka 2004. g knjižnica dobiva novo suvremeno opremljeno vozilo (računalo, televizor, DVD player, glazbena linija, klima uređaj ...) Ima dva zaposlenika – dipl. knjižničarku/voditeljicu Bibliobusne službe i vozača/ pomoćnoga knjižničara. Danas, bibliobus ima 46 stajališta. Obilazi rubne dijelove grada, udaljena naselja šire okolice, ustanove, poduzeća, škole i vrtiće. Korisnicima nudi slikovnice, stripove, dječju književnost, klasike, hit izdanja, publicistiku, znanstveno-popularnu literaturu, priručnike, video kasete, DVD-e, audio CD-e, CD-ROM-ove i micro:bitove. U 2020. godini zbog epidemije koronavirusa Bibliobus je vozio samo 100 radnih dana, a od rujna do prosinca je zbog kvara bio na popravku. Knjižničari su za to vrijeme radili u kancelariji gdje su njihovi korisnici mogli posuditi i vratiti građu.

Sve narodne knjižnice u županiji bile su pogođene epidemijom koronavirusa. Zbog zabrane rada kulturnih institucija od 19. ožujka do 28. travnja knjižnice su za javnost bile zatvorene. Knjižničari u knjižnicama Bjelovarsko-bilogorske županije radili su u timovima koji se međusobno nisu susretali s obaveznom dezinfekcijom prostora između smjena. Uvedena je obaveza nošenja zaštitnih rukavica i maski za lice. Nakon tzv. *lockdowna* knjižnice su ponovno bile otvorene za javnost, ali je uvedena obavezna karantena vraćene građe u trajanju tri dana odnosno 72 sata. Svi prostori su se trebali redovno dezinficirati, a broj korisnika u prostorima knjižnica određen je kvadraturom pojedine knjižnice. Takav režim rada (izuzev obavezne karantene) zadržan je do kraja godine prema epidemiološkim uputama koje su knjižnice dobivale od Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu.

Mnogo programa se nije održalo ili je odgođeno za 2021. godinu, međutim mnogo programa je održano u online obliku. Knjižničari iz svih narodnih knjižnica Bjelovarsko-bilogorske županije pokazali su spremnost i sposobnost da planirane programe prebace u online oblik (interaktivne radionice, pričaonice priča za djecu, književni susreti, radionica pisanja priča...).

Krajem godine započela je predviđena renovacija zgrade Hrvatske knjižnice "Đuro Sudeta" u Garešnici. Projekt je vrijedan 1,7 milijuna kuna. Projektom je predviđeno uređenje podruma, prizemlja u *open space* izgledu i potkrovlja. Za vrijeme renovacije knjižnična građa izmještena je u dvije zgrade. Posudba građe će biti moguća dok traje renovacija. Predviđen završetak radova je kraj 2021. godine.

Tijekom godine prema *Pravilniku o otpisu i reviziji knjižnične građe (NN 21/02)* obavljene su tri revizije građe: revizija Studijskog odjela Pučke knjižnice i čitaonice Daruvar te revizije područne knjižnice u Novoj Rači i Zavičajne zbirke Narodne knjižnice "P. Preradović" Bjelovar.

U Narodnoj knjižnici "P. Preradović" Bjelovar troje djelatnika je otišlo u mirovinu. Grad Bjelovar odobrio je zapošljavanje samo jednog novog djelatnika koji bi trebao biti zaposlen u 2021. godini. S obzirom na epidemiološku situaciju i manji broj programa za korisnike Knjižnica će moći raditi s dva djelatnika manje, ali čim se stanje normalizira osjetit će se veliki nedostatak ljudi što će se odraziti i na pripremi programa.

Gradska knjižnica "Mato Lovrak" Grubišno Polje i Narodna knjižnica "Petar Preradović" Bjelovar imaju nove ravnateljice - diplomirane knjižničarke Jelena Čafor i Vjeruška Štivić.

1.2. Školske knjižnice (stanje 2020.)

U Bjelovarsko-bilogorskoj županiji je **26 knjižnica osnovnih i 13 knjižnica srednjih škola** te **2 učenička doma** (jedan ima knjižnicu). Na području županije djeluju i **2 glazbene osnovne škole** (Bjelovar i Daruvar) te **2 srednje glazbene škole** (Bjelovar i Daruvar). Od 26 osnovnih škola jedna je namijenjena djeci s prilagođenim programom (V. osnovna škola Bjelovar). U Daruvaru djeluje i Centar „Rudolf Steiner“ namijenjen djeci s posebnim potrebama. Na području BBŽ-a ukupno su 84 područne škole, no samo dvije imaju uređenu knjižnicu (prostor, uređen fond, knjižničar koji tamo radi jedan dan u tjednu). Ostale područne škole imaju manje zbirke knjiga, a samo ih 20-ak ima i obrađene svoje zbirke knjiga.

U 26 knjižnica osnovnih škola radi 21 knjižničar s punim radnim vremenom, u 5 radi s pola radnog vremena.

U 13 knjižnica srednjih škola ukupno je zaposleno 13 knjižničara s time da troje rade na pola radnog vremena. Svi knjižničari i u knjižnicama osnovnih škola kao i u knjižnicama srednjih škola imaju zakonom predviđenu knjižničarsku spremu (dipl. knjižničari).

Kao i narodne i školske knjižnice u razdoblju ožujak-travanj nisu radile, a i njihov kasniji rad ovisio je o epidemiološkoj situaciji jer su škole povremeno prelazile na online nastavu.

Školski knjižničari su za to vrijeme pripremali brojne sadržaje za učenike na platformi Microsoft Teams i sami su osmišljavali svoje virtualne knjižnice kako bi i dalje ostali u kontaktu s učenicima.

U knjižnicama osnovnih škola prema *Pravilniku o otpisu i reviziji knjižnične građe (NN 21/02)* obavljeno je 5 revizija knjižnične građe: II. osnovna škola Bjelovar, OŠ Velika Pisanica, OŠ V. Nazor Daruvar, OŠ Trnovitica i OŠ Berek. U knjižnicama srednjih škola obavljene su 4 revizije: Srednja škola Čazma, Ekonomska i birotehnička škola Bjelovar, Medicinska škola Bjelovar i Srednja škola B. Kašića Grubišno Polje.

Županijska matična služba ponovila je molbu Bjelovarsko-bilogorskoj županiji za sufinanciranjem

nabave knjižnične građe školskih knjižnica kojima je osnivač. Ni u 2020. godini BBŽ nije se odazvala na molbu i izdvojila sredstva za školske knjižnice.

2. Temeljni poslovi Županijske matične službe u 2020. godini

U skladu s planom i programom rada poslovi Županijske matične službe u 2020. bili su sljedeći:

- praćenje dosegnutih knjižničnih standarda (prostor, oprema, zaposlenici) u školskim i narodnim knjižnicama u Županiji - *provođenjem stručnih nadzora i analizom prikupljenim statističkih pokazatelja.*
- stručno-savjetodavne aktivnosti s ciljem unaprjeđenja stručnih temelja za rad knjižnica (prostor, oprema, zaposlenici) i suradnja s knjižnicama kroz zajedničke programe i aktivnosti u poticanju čitanja i korištenja knjižnica.
- stalno stručno usavršavanje knjižničara - skupna i individualna edukacija s ciljem unapređenja kompetencija knjižničara i razvoja knjižničnih usluga za korisnike.
- sudjelovanje u radu stručnih društava i tijela, objavljivanje stručnih radova te suradnja s medijima s ciljem promicanja i unapređenja županijske knjižnične mreže te knjižničarstva općenito.

2.1. Stručni nadzor (praćenje stanja i potreba knjižnica)

Tijekom 2020. godine stručni nadzor je obavljen u dvije školske knjižnice: II. osnovna škola Bjelovar i Gimnazija Daruvar. Za knjižnicu Gimnazije Daruvar bilo je potrebno izraditi Izvješće o postojanju uvjeta za osnivanje školske knjižnice s obzirom da knjižnica nije bila upisana u Upisnik knjižnica. Zbog epidemioloških mjera u narodnim knjižnicama nije obavljan stručni nadzor.

2.2. Nabava građe i izgradnja zbirki

U 2020. godini narodne knjižnice dobile su od Ministarstva kulture i medija sljedeća namjenska sredstva za nabavu knjižne građe: Narodna knjižnica "P. Preradović" 355.000,00kn, Gradska knjižnica Čazma 50.000kn, Pučka knjižnica i čitaonica Daruvar 86.000kn, Gradska knjižnica "M. Lovrak" Grubišno Polje 30.000kn, Hrvatska knjižnica "Đ. Sudeta" Garešnica 40.000kn, Hrvatska knjižnica općine Hercegovac 15.000kn. S namjenskim sredstvima sudjelovali su i gradovi osnivači knjižnica. Knjižnice su kroz godinu poticane da izrađuju zbirke periodike i zavičajnu zbirku kao posebno vrijednu koja predstavlja dio cjelovite povijesti mjesta.

U troškovima nabave knjižnične građe za školske knjižnice redovnim sredstvima sudjelovali su Ministarstvo znanosti i obrazovanja i osnivači.

Voditeljica ŽMS raspodijelila je donirane knjige Ministarstva hrvatskih branitelja knjižnicama u županiji.

2.3. Poticanje stručnog usavršavanja knjižničnog osoblja

Godina obilježena COVID krizom i brojnim zatvaranjima pred knjižničare je stavila veliki izazov u vidu komuniciranja sa svojim korisnicima. Ujedno je to i godina kada su knjižničari više nego ikad prije imali priliku stručno se usavršavati kroz razne webinare u organizaciji Centra za stalno stručno usavršavanje knjižničara kao i online prisustvovanjem domaćim i stranim stručnim skupovima.

Tijekom godine Županijska matična služba je knjižničarima pružala stručne i savjetodavne upute putem e-maila ili preko telefona i takvih pomoći bilo je oko 100-ak.

U prostoru Županijske matične službe smještena je zbirka literature iz knjižničarstva. Tijekom 2020. godine za zbirku je nabavljeno 14 novih svezaka stručne literature. Iz zbirke je posuđeno oko 20 svezaka knjiga i oko 50 članaka za potrebe diplomskih radova i stručnih ispita. Najčešći korisnici ove zbirke su studenti knjižničarstva kao i već svršeni knjižničari.

3. Razvojni poslovi Županijske matične službe u 2020. godini

3.1. Izgradnja jedinstvene mreže knjižnica

Sve knjižnice Bjelovarsko-bilogorske županije umrežene su u knjižnični sustav MetelWin. Izuzetak je Pučka knjižnica i čitaonica Daruvar koja je u 2020. godini prešla na knjižnični sustav ZaKi.

Sve knjižnice imale su tehničku i savjetodavnu pomoć navedenih sustava. Tvrtka Point Varaždin (MetelWin) krajem godine započela je s implementacijom modula za nabavu i posudbu e-knjiga u knjižnicama.

Održana su dva sastanka ravnatelja i voditelja narodnih knjižnica u Bjelovarsko-bilogorskoj županiji (siječanj, lipanj).

3.2. Edukacija knjižničnih djelatnika

Knjižničari su redovito bili upućivani da se prijavljuju na webinare i online stručne skupove.

Tijekom 2020. godine voditeljica ŽMS je u suradnji sa Županijskim stručnim vijećem školskih knjižničara organizirala dva skupa školskih knjižničara:

- Županijski stručni skup školskih knjižničara (10. 07. 2020.)
Voditeljica ŽMS održala je izlaganje o istraživanju koje je provela *Strip u školskim knjižnicama BBŽ*
- Županijski stručni skup školskih knjižničara (17. 11. 2020. na online aplikaciji MsTeams)
Voditeljica ŽMS prisutne knjižničare je upoznala s novim informacijama, najavama i obavijestima.

Pored skupova koje je Matična služba samostalno ili u suradnji s drugima organizirala voditeljica ŽMS-a tijekom 2020. godine sudjelovala je na sljedećim skupovima:

- 16. susret najčitatelja Bjelovarsko-bilogorske županije (Bjelovar, rujan 2020. održan preko online preko Zoom platforme)
- izlaganje s kolegicom Lucijom Miškić pod nazivom *Kako vam TEDx može pomoći u životu* na stručnom skupu s međunarodnim sudjelovanjem „Uloga knjižnica u promicanju zdravoga načina života“ (online preko Zoom platforme 23. 10. 2020.)
- prisustvovanje na 45. skupštini Hrvatskog knjižničarskog društva (online, 7. 10. 2020.)
- prisustvovanje 11. Okruglom stolu za školske knjižnice: „Prostor i oprema školske knjižnice“ (platforma Zoom 5. 10. 2020.)
- prisustvovanje stručnom skupu Novo knjižničarsko nazivlje (online, 29. 09. 2020.)
- prisustvovanje stručnom skupu Inovativna dječja knjižnica: primjena novih tehnologija (online, 22. 09. 2020.)
- prisustvovanje webinaru Canva - internetski alat za grafički dizajn (14. 5. 2020.)

3.3. Suradnja s NSK, Ministarstvom kulture i medija i HKD-om

Voditeljica ŽMS sudjelovala je na sjednicama Stručnog vijeća voditelja županijskih matičnih službi za narodne i školske knjižnice:

- Sastanak Stručnog vijeća voditelja županijskih matičnih službi za narodne i školske knjižnice (21. 1. 2020. putem platforme MS Teams); (15. 6. 2020. u Nacionalnoj i sveučilišnoj knjižnici); (14. 12. 2020. putem platforme MS Teams)

Za potrebe statističkih podataka izrađen je popis zaposlenih knjižničara u BBŽ prema spolu. Za Ministarstvo kulture i medija izrađen je popis postojeće i potrebne opreme za digitalne usluge u narodnim knjižnicama BBŽ.

Stručnim uputama Županijska matična služba je pomogla i koordinirala upis podataka u Upisnik knjižnica.

Sudjelovanje voditeljice ŽMS u radu nacionalnih, regionalnih i županijskih stručnih tijela:

- članica Komisije za statistiku i pokazatelje uspješnosti u knjižnicama

Ravnateljica
Vjeruška Štivić, mag. bibl.

Županijska matična služba
Neda Adamović, dipl. knjiž.

